

løgtingsvalið '90

Javnaðarflokkurin tín vón

Nú kom so aftur undan kavi, at fráfarana landsstýri, sum enn situr úti í Tinganesi, hevur játtað hundræðtals milliónir, og vilja teir siga okkum, at tað er ikki stemmufiskari, at so er gjørt.

Nú kundi ein trúð teimum, um ein ikki visti betur.

Samgongan bleiv jú slitin av at jättast skuldu 10-13 milliónir til landsverkfrøðingin.

Nú sita somu menn og taka upp lán fyri at út-betala upphøggingarstuð-

ul, sum er tað ein sjálf-fylgja. Tá var betur at teir settu nakað av til arbeiðsskapani tiltøk, so óneyðugt var hjá mongum at fara frá sínum arbeiði, bert fyri at farið til Almu.

Vit verða noyðdir at skapa trygg viðurskifti aftur her í landinum, so at lønmóttakarinn ikki alla tíðina skal hava hangandi yvir sær, at ikki verður brúk fyri honum, so at hann nær sum helst kann verða kastaður út í arbeiðsloysi.

Vit mugu ávísar, at ut-

an arbeiðarafjöldina er einki inntøkugrundarlag her í Føroyum, og at uttan arbeiðarafjöldina, verður eingin inntøka til landskassan.

So kann ein spyrja hvussu vit skulu bera okkum at við at fáa samfelagshjólina aftur í gongd.

Svarið er at vit mugu økja um okkara útflutningsvirði og harvið skapa nýggjar og øktar inntøkukeldur til føroyska samfelagið.

Við at koyra fólk út í arbeiðsloysi, doyrt tað pri-

vata virksemin, tað mugu teir borgarligu hava funnið út av nú, men so nógv tíð er liðin, at vinnan liggur á deyðstrað.

Vinnulivsfolk kunnu takka teimum borgarligu fyri at teir nú mugu snara lykilin um, hatta vóru tvey dyr borgarlig ár fyri vinnuna, fyri arbeiðaran og fyri allar Føroyar.

Latíð hatta ikki endurtaka seg, men standið fast saman um tann flokkin, sum í gerð hevur vist, at hann megnar at stýra Føroyum, øllum føroyingum

at frama, einans javnaðarflokkurin.

Sommer Winther

Valevni Javnaðarflokksins

Sommer Winther

i Suðurstreymoy

Virðingin fyri fakfeløgum

Í greinini greiðir Jóannes Dalsgaard frá tí týðningi, ið fakfelagsrørslan hevur fyri fólkaræðið og frá hvussu ávísir flokkar úti og heima vanvirða fakfeløgin. Jóannes greiðir eisini frá nokrum av tí, sum javnaðarflokkurin fer at leggja dent á i løntakarspurningum.

Yrkis- og vinnufeløg eru ein partur av samfelagnum, sum fólkaræðið ikki kann vera fyri uttan. Øll samfelagsskipanin í norðurlenska fólkaræðinum byggir á tað grunnsjónarmið, at samfelagsvirðini verða býtt á fólkaræðiligan hátt i einum friðarligum samvirki millum politiskar stovnar, yrkis- og vinnufelagsskapir.

Føroyska fakfelagsrørslan, hvørs elstu partar hava út við áttati ár á baki, hevur alla tíðina havt ein týðandi leiklut i virkseminum at bota um livikorini hjá arbeiðsfólki, fiskimonnum og løntakarum sum heild. Eins og i grannalondum okkara hava politisku myndugleikarnir tað mesta av hesum tíðarskeiði víðurkent fakfeløgin sum týðandi partar av samfelagsskipanini — hetta hóast mangan hevur leikað hart á i samráðingum millum fakfeløg og arbeiðsgevarar — ikki minst tá tað almenna hevur verið arbeiðsgevari.

Uttanlands kom fyri umleið tiggju árum síðan

so liðandi vend i hesi viðurskifti. Úr Bretlandi, har konservativ flokkurin var komin til valdið, fór hesin flokkur við tí stökk-konservativu Margaret Thatcher og hennara jungluliberalistisku sjónarmiðum i hernað móti fakfelagsrørsluni. Við lóg og harðskapi eydnaðist tað konservativu bretska stjórnini at kúga stórar partar av fakfelagsrørsluni og seta bretska arbeiðsmarknaðin 100 ár aftur i tíðina.

Illgresisfræið feyk um mark inn yvir tey mildu og manngóðu Norðurlond, har serstakliga teir konservativu og vinstra i Danmark, ið altið fleppast uppi i tí svartasta svarta, fóru undir somu herferð sum illgerðsfrúgvn i Downing Street nr. 10. Hóast hesir nú hava stríðst móti fakfelagsrørsluni i Danmark i 7 ár, eru teir onga leið komnir. Hver orsokin til hetta kann vera, er ikki gott at vita. Tað kann vera danska fakfelagsrørslan, ið er ov sterk — tað kann

eisini vera, at Schlüter og Ellemann ikki evna tað, sum jarnkonan i nr. 10 er meistari i: at spjæða og knúska fakfeløgin!

Eisini til okkara er illgresisfræið komið. Borgarligu flokkarnir tóku við opnum ørmum móti ideologisku rekappettunum úr Bretlandi og fóru við Dagblaðnum og Dimmalætting á odda i hernað móti fakfelagsrørsluni i Føroyum. Tá fráfarandi samgongan tók við, var av álvara farið undir at reka henda fakfelagsfiggindaliga politikk fyrst og fremst við at roynt varð at binda fakfeløgin niður við arbeiðsrætti og einum politikki, sum á mestsum øllum økjum hevur gjørt stóðuna hjá føroyska løntakararnum verri og veikari.

Tað er tí av allræstar týðningi, at vend fast i og at forðað verður fyri, at fakfelagsfiggindaligir flokkar aftur sleppa at ríka i Tinganesi. Heldur eiga vit at byrja av nýggjum og i bestu samvinnu við fakfeløgin leggja ein

Valevni Javnaðarflokksins

Jóannes Dalsgaard

i Suðurstreymoy

politikk til rættis, ið kann rætta upp aftur tað skeiva og skaðiliga, sum sitandi samgonga hevur volt føroysku fakfelagsrørsluni.

Tað ræður tí um eftir valið at fáa skapt ein politikk, ið byggir á virðing at seta i staðin fyri ta vanvirðing og tann illvilja, sum fráfarandi samgonga hevur sýnt føroysku fakfelagsrørsluni. Javnaðarflokkurin fer sjálvandi, um hann aftur kemur i Tinganes, at reka ein politikk, ið byggir á sínámillum virðing og tann illvilja politiskar myndugleikar og fakfelagsrørslu og á virðing fyri fakfelagsrørsluni. Men flokkurin kann

sjálvsagt ikki sum búskaparliga stóðan er, lova løntakarunum gull og grónar skógir.

Hinvegin eru nøkur mál og nakrir spurningar, sum vit i javnaðarflokkinum halda eiga at verða framd ella tikið til viðgerðar uttan mun til búskaparligu trupulleikarnar. Hetta eru spurningar, ið eru av grundleggjandi týðningi fyri løntakararnar og mál, har ikki kann gerast talan um at slaka i samgongusamráðingum.

Tað fyrsta er spurningurin um arbeiðsrætt. Eingin kann vera ósamdur um, at vit eiga at hava skipað viðurskifti á arbeiðsmarknaðinum. Hesu hava ikki minst løntakararnir áhuga i. Men arbeiðsrætturin er og verður eitt amboð at nýta imóti áhugamállum løntakaranna. Vit fara tí undir ongum umstøðum at ganga við til at seta arbeiðsrættin (arbeiðsdomstólin) á stovn i Føroyum.

Annað málið er frittðarlønarskipanin, ið nú er i gildi. Henda skipan hevur leingi verið til miklan amapa hjá ávissum flokkum, ið hava ilt av, at ikki arbeiðsgevararnir eins og fyrr njóta rentuáðoðan av frittðarlønini. Galdandi skipan er til alstórt gagn fyri fakfelagsarbeiði i Føroyum og óneyðugt er at nevna, hvi hon ikki má broytast.

Triðja málið snýr seg um arbeiðsumhvørvið. Eingin rættshandsandi kann longur vera i iva um

tørvin á eini arbeiðsumhvørvislóg til tess at tryggja arbeiðsfólk móti skaða á liv og heilsu, serstakliga innan ávísar vinnugreinar. Eitt mál, ið javnaðarflokkurin fer at taka upp i eini komandi samgongu er tí sum skjótast at fáa avgreitt uppskot um arbeiðsumhvørvislóg.

Fjórða málið er spurningurin um útbúgving av arbeiðsfólki. Víst hava vit nú fingið fiskivinnuskúla, men hann loysir ikki tann stóra tørv á útbúgving og eftirútbúgving av arbeiðsfólki serstakliga innan fiskivinnuinaðin og ein komandi matvøruinað á høgum stigi. Javnaðarflokkurin fer tí at stuðla einum uppskoti um eftirútbúgvingargrunn fyri arbeiðsfólk, soleiðis at hesi fáa møguleikar at útbúgva seg.

Hetta var bert i fáum orðum nakað av tí, sum fer at eyðkenna politikk javnaðarflokksins mótgveg i fakfeløgnum og sum hevur til endamáls fyrst og fremst at bota um stóðuna hjá føroyskum løntakarum og fiskimonnum, men so sanniliga eisini at endurreisa ta virðing fyri fakfelagsrørsluni, sum flestu flokkar tykjast at hava mist burtur i seinastuni. Sjálvandi eru aðrir og hartil stórir spurningar so sum trygging av reallønini o.m.a. eftir at umrøða, men teir kunnu vit venda aftur til eina aðru ferð.

Jóannes Dalsgaard